

خانه ملت: عضو کمیسیون بهداشت مجلس از مسئولان سازمان غذا و دارو خواست نسبت به تأسیس داروخانه‌های دارای مجوز توزیع داروی مخدر به این کمیسیون توضیحات لازم را ارائه کنند. حیدرعلی عابدی، در رابطه با اظهارات مدیرکل نظارت بر دارو و مواد مخدر سازمان غذا و دارو مبنی بر افتتاح و تأسیس داروخانه‌های دارای مجوز توزیع داروهای مخدر، گفت: «وزارت بهداشت این سیاست را پیش‌بینی کرده، اما هنوز عملیاتی نشده و تنها در حد یک پیشنهاد است.» نماینده مردم اصفهان در مجلس، با بیان اینکه با تأسیس داروخانه‌های دارای مجوز توزیع داروی مخدر کنترل و نظارتی بیشتری بر عرضه داروی مخدر صورت می‌گیرد، گفت: «در حال حاضر معاندان برای دریافت داروی مخدر به کلینیک‌های ترک اعتیاد مراجعه می‌کنند، اما با تأسیس این داروخانه‌ها کنترل و نظارت بیشتری بر عرضه داروی مخدر صورت گرفته و همچنین با این اقدام پزشکان بیکار حوزه مواد مخدر می‌توانند در داروخانه‌ها مشغول به کار شوند.» وی در رابطه با بخش دیگری از اظهارات این مقام مسئول مبنی بر اینکه از نظر سازمان غذا و دارو داروخانه‌های منتخب، مجوز توزیع این داروها را دارند که از نظر عملکرد مطمئن، کسب امتیاز، دارای سیستم نسخه الکترونیکی و دارای امکانات لازم از جمله نصب دوربین مدار بسته باشند، گفت: «در حال حاضر هم می‌توان زیرساخت و امکاناتی مانند نسخه الکترونیکی و همچنین دوربین مدار بسته را در کلینیک‌های ترک اعتیاد برای نظارت بر عرضه داروی مواد مخدر فراهم کرد و نباید مقوله کنترل بر عرضه دارو را تنها به افتتاح این داروخانه‌ها منتهی کرد.» عضو کمیسیون بهداشت مجلس گفت: «از آنجایی که هنوز از جزئیات تأسیس داروخانه‌های دارای مجوز توزیع داروی مخدر اطلاعات چندانی نداریم؛ بنابراین از مسئولان سازمان غذا و دارو درخواست خواهیم کرد در کمیسیون حاضر و توضیحات لازم در رابطه با جزئیات این طرح را به کمیسیون ارائه کنند.»

رئیس سازمان پدافند غیرعامل

ساخت دارو و واکنس در کشور وارد

مسیر جدیدی شود

فانا: رئیس سازمان پدافند غیرعامل گفت: «باید تدابیر جدیدی را برای تعیین حوزه‌بندی‌های تولید واکنس‌های حیاتی کشور در نظر بگیریم.» غلامرضا جلالی بیان کرد: «حوزه واکنس‌سازی در حوزه پدافند زیستی نقش بسیار اساسی و جدی دارد به گونه‌ای که اگر بخواهیم آن را به ساختارهای دفاعی تشبیه کنیم، باید واکنس‌سازی را همانند کارخانه‌های ساخت مهمات و تسلیحات نظامی بدانیم.» وی ادامه داد: «طی جلسه‌ای که با وزیر بهداشت داشتم مطرح کردم که ساختار فرآیندهای تولید واکنس در کشور به شدت معیوب و مشکل‌دار است و باید حتماً در این مورد بازنگری صورت گیرد. از سوی دیگر ما شاهد آن هستیم که در مجتمع رازی کرج در واقع ترکیبی از واکنس‌های انسانی و دامی ساخته می‌شود و طبیعتاً پروتکل‌های بهداشتی، ایمنی و کیفیتی (اجازه این کار را نمی‌دهد و باید حتماً تفکیک شده و در حوزه‌های مختلفی قرار گیرد.» رئیس سازمان پدافند غیرعامل با اشاره به تعامل و همکاری وزارت جهاد کشاورزی، وزارت بهداشت و سازمان پدافند غیرعامل برای ساماندهی ساخت واکنس و دارو در کشور افزود: «به همین منظور در حال آماده کردن توافقنامه‌ای در این خصوص هستیم که در آن روش‌های نوین تولیدات مربوطه به ساخت واکنس و دارو، هماهنگی‌های مربوطه و حوزه‌بندی‌های مشخص در مورد ساخت هر دارو و واکنس در آن مشخص می‌شود، توافقنامه‌ای که اواخر اردیبهشت‌ماه سال جاری رسماً به امضای طرفین می‌رسد.» رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور بایان اینکه ساختارهای تولید واکنس‌های انسانی در مجموعه پاستور پیش‌بینی شده است، تأکید کرد: «حتماً باید ساختار واکنس‌سازی و داروسازی در این حوزه هم بازنگری شود تا اینکه برای واکنس‌سازی، ساختاری منسجم‌تر و منطبق بر مأموریت‌ها و نیازهای کشور پیش‌بینی شود. وی افزود: ما طبیعتاً با تهدیدات زیادی روبه‌رو هستیم که بخشی از آنها شامل بیماری‌هایی‌اند که گستره جهانی دارند. این تهدیدات به‌واسطه تحولات جهانی اتفاق می‌افتد و با هماهنگی سازمان بهداشت جهانی کنترل و مدیریت می‌شود.» سردار جلالی با اشاره به بررسی‌های به‌عمل‌آمده سازمان پدافند غیرعامل در زمینه ساخت دارو و واکنس تأکید کرد: «بر اساس این بررسی‌ها، بخش خصوصی علی‌الخصوص مراکز تحقیقاتی و درمانی متصل به نیروهای مسلح و شرکت‌های دانش‌بنیان، از ظرفیت‌های بسیار بالایی در این زمینه برخوردار است.»

رقابت‌های معیوب؛ در نتیجه روش‌های توسعه‌ای صنعت واکسن و دارو

علی اکبر ابراهیمی

او درباره نحوه اصلاح این روند و برخی انتقادات به این موسسه به گفت‌وگو نشستیم. در ادامه این گفت‌وگو را می‌خوانید:

آیا ضرورتی برای اصلاح ساختار فرآیندهای تولید واکنس در کشور و موسسه رازی می‌بینید؟

«متأسفانه توسعه در صنعت واکسن‌سازی مانند دارو سازی و سایر صنایع دیگر به شیوه‌ای که اتفاق افتاده است که نه تنها اثرات هم‌افزایی و مثبتی نداشته است بلکه بیشتر رقابت‌های معیوب را در این حوزه به دنبال داشته است. لذا می‌بایست این رویه عوض شود و صنعت توسعه پیدا کند. به‌خصوص سرمایه‌گذاران و کسانی که در این زمینه علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری هستند باید جذب شوند و وارد چرخه توسعه صنعت واکسن‌سازی شوند.»

آیا موسسه رازی حاضر است با بخش خصوصی در زمینه تولید واکنس وارد مذاکره شود؟

«موسسه‌رازی به‌عنوان بزرگ‌ترین و قدیمی‌ترین موسسه واکسن‌سازی در کشور در این زمینه نقش حمایتی دارد و در سیاست‌های کلان خود اگر سرمایه‌گذارانی باشند که حاضر به فعالیت و سرمایه‌گذاری در بخش واکنس باشند در کنار آنها خواهد بود. بنابراین این مهم برای اینکه صنعت واکسن‌سازی به شکل درستی جا بیفتد و ما بتوانیم تولیدات خوبی هم برای کشور و هم کشورهای منطقه داشته باشیم، اتفاق خواهد افتاد. موسسه رازی با توجه به دانش فنی و علمی که دارد در سطح کشورهای منطقه و خاورمیانه کم نظیر است و اگر

در کنار بخش‌هایی که علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری در این حوزه هستند قرار گیرد می‌تواند ره‌آورد بسیار خوبی برای ایران و کشورهای منطقه داشته باشد.»

شما این اشکال را که ساختار و فرآیند تولید واکنس و دارو در کشور معیوب است را درست می‌دانید؟

«بنده علت این اشکال را که ساختار و فرآیند تولید واکنس و دارو در کشور معیوب است را درست نمی‌دانم، اما این را باید بگویم که موسسه رازی با یک سری چارچوب و قواعد مشخص علمی در حال کار است و این قواعد تقریباً با علم روز دنیا مشابهت دارد. این نکته نیز باید مورد توجه قرار گیرد که متأسفانه یا خوشبختانه فناوری‌ها و قواعد حوزه واکسن‌سازی هر روز تغییر نمی‌کند و اینکه گفته شود که این رویه معیوب است شاید حرف درستی نباشد. به‌عنوان مثال فرآورده‌هایی که در داخل تولید می‌شوند مانند در حال حاضر واکنس‌های طیور تولید داخل به‌صورت کامل قابلیت رقابت با نمونه‌های خارجی موجود در بازار را دارا هستند.»

آیا تولیدات شما در چارچوب علمی روز تولید می‌شود؟

«این را باید تأکید کنم که تولیدات ما در یک چارچوب علمی مشخص تولید می‌شود و اگر غیر از این بود ما با تولیداتی مانند واکنس فلج اطفال و سرخک نمی‌توانستیم این بیماری‌ها را در کشور کنترل و ریشه‌کن کنیم. لذا این فرآورده‌ها در طول چند دهه توانسته‌اند در کشور تولید و نتایج مثبتی را برای کشور رقم بزنند.»

نظر شما درباره این مطلب که در مجتمع رازی کرج ترکیبی از واکنس‌های انسانی و دامی ساخته می‌شود و پروتکل‌های بهداشتی و ایمنی اجازه این کار را نمی‌دهد و باید تفکیک شود، چیست؟

«درباره این موضوع نیز باید بگویم که چنین اتفاقی رخ نمی‌دهد. در موسسه رازی سایت‌های تولید جدا است و اصلاً اختلاطی وجود ندارد و تنها چیزی که مشترک است آن است که مدیریت این اقدامات علمی در سطح کلان یکی است. نکته‌ای که باید به آن توجه شود این است که تولید مواد بیولوژیک از جمله واکنس یک علم است و علم تولید این مواد مرز نمی‌شناسد که در آن تفکیکی بین انسان و حیوان قابل شوم. لذا باید بگویم که پایه تکنیک و دانش در این حوزه یکی است. البته در طول نزدیک به یک قرن فعالیت موسسه رازی این دانش بومی شده و به همت دانشمندان و محققان این موسسه و دیگر محققان فناوری تولید محصولات بیولوژیک در کشور نهادینه شده است. از این‌رو باید گفت که تولید مواد بیولوژیک دامنه وسیعی دارد و چون علم پایه این تولید در موسسه رازی وجود دارد در هر زمان و در هر سطحی این قابلیت را دارد که سازگاری برای این تولیدات با توجه به مشخصات کشور به وجود آورد. بنابراین با تأکید می‌گویم که ما سایت‌های مجزایی برای تولیدات داریم و این سایت‌ها به هم وابسته هستند. ضمن اینکه آزمایشگاه‌های مختلف این موسسه در حال کار هستند و بین آنها یک پیوستگی و هم‌پوشانی کامل وجود دارد.»

حکم شرعی رنگ‌های خوراکی حشره‌ای با حشره‌خواری متفاوت است

ایفنا: معاون پژوهشی مرکز تحقیقات حلال سازمان غذا و دارو در پاسخ به برخی اظهار نظرها که از غیر شرعی بودن برخی رنگ‌های خوراکی به دست آمده از حشرات حکایت دارد، گفت: «در مباحث شرعی موضوع استفاده از محصولات حشره با حشره‌خواری دو مقوله کاملاً متفاوت است.» عبدالعظیم بهفر، معاون پژوهشی مرکز تحقیقات حلال سازمان غذا و دارو با نام بردن از عسل به‌عنوان محصولی از یک حشره که مصرف فراوان هم دارد، تأکید کرد: «مراجع دینی نیز در باب استفاده از محصولات حشرات، فتوا و نظرات مشخص دارند.» وی با اشاره به اینکه فرآورده‌هایی که با مجوز سازمان غذا و دارو تولید و وارد سطح عرضه می‌شوند عموماً به صورت بسته‌بندی بوده و شامل تاریخ انقضاء، تولید، شماره بهداشتی و نشان سازمان غذا و دارو هستند، تصریح کرد: «دقت در اصالت موارد فوق نه تنها فرآورده خریداری شده را از نظر بهداشتی و سلامت مورد تأیید قرار می‌دهد بلکه از منظر حکایت هم

بر آن صحه می‌گذارد.» بهفر همچنین اظهار کرد: «رنگ‌های طبیعی به لحاظ خواص تعدیه‌ای و درمانی مطلوب‌ترین گزینه مصرفی در صنعت هستند؛ ولی متأسفانه در مقایسه با رنگ‌های مصنوعی، به دلیل قدرت رنگ‌کنندگی کمتر باید به مقدار بیشتری مصرف شوند. در ضمن به دلیل پایداری کمتر این نوع رنگ‌ها، در مقابل تغییرات pH، درجه حرارت و غیره به سرعت تجزیه‌پذیر هستند. پس برای استفاده تجاری از این رنگ‌ها نیاز به فرآوری و اصلاحات در فرمولاسیون وجود دارد.»

معاون پژوهشی مرکز تحقیقات حلال سازمان غذا و دارو خاطر نشان کرد: «اعضای هیات علمی و محققان برجسته‌ای با مرکز تحقیقات حلال جمهوری اسلامی ایران همکاری می‌کنند که نتیجه تلاش‌های آنان و تأثیری که بر ارتقاء جایگاه علمی ایران در حوزه حلال کشورهای منطقه و جهان خواهد داشت در آینده بیش از پیش مشخص می‌شود.»

نخستین بخش دارویی بیمارستانی در استان یزد

فانا: معاون غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی یزد گفت: «در سال جدید، با دستور وزیر بهداشت و با همراهی انجمن داروسازان استان، تعرفه خدمات فنی هیچ‌گونه افزایشی نداشته است.» محمدحسین مصدق با اعلام این خبر افزود: «دریافت تعرفه حق فنی داروساز از دو سال قبل تاکنون در دفترچه دستورالعمل حق فنی ابلاغ شده و سالانه همانند دیگر تعرفه‌های پزشکی افزایش می‌یابد، اما این تعرفه در سال جدید به نرخ سال گذشته محاسبه می‌شود.»

وی تصریح کرد: «در سال ۹۵ و برای نخستین‌بار در استان، دپارتمان دارویی با حضور داروساز بالینی در بیمارستان شهید صدوقی راه‌اندازی شد.» معاون غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی یزد هدف از این اقدام را مشاوره دارویی به تیم‌های تخصصی مستقر در بیمارستان‌ها برای

جولوگیری از عوارض و اشتباهات دارویی برشمرد. وی اظهار امیدواری کرد: «به‌زودی با آموزش فارغ‌التحصیلان داروسازی، سایر بیمارستان‌های استان از خدمات تخصصی داروسازی بالینی بهره‌مند شوند. مصدق در ادامه از پوشش تخصصی داروخانه‌ها در اکثر مناطق روستایی استان همچون محمدآباد، یخ، گاریزات و خورمیز خبر داد و گفت: یزد از معدود استان‌هایی است که از پوشش ارائه خدمات دارویی در اقصی نقاط استان و شهرستان‌ها با حضور داروساز برخوردار است.» وی اظهار کرد: «اکنون تعداد ۱۴۸ داروخانه بخش خصوصی، ۱۲ داروخانه دانشگاهی و بیمارستانی و هشت داروخانه وابسته به بیمارستان‌های خیریه و دانشگاه آزاد در استان فعال است.»

خطر سقط جنین با مصرف برخی آنتی‌بیوتیک‌ها در اوایل دوره بارداری

فانا: نتایج یک مطالعه جدید نشان می‌دهد که مصرف برخی آنتی‌بیوتیک‌های رایج در اوایل دوره بارداری خطر سقط جنین را تا دو برابر افزایش می‌دهد. نتایج این مطالعه جدید بر لزوم بازنگری راهنمای‌های مصرف آنتی‌بیوتیک در دوران بارداری تأکید می‌کند.

محققان دانشگاه مونترال در کانادا در این بررسی، داده‌های مطالعه کوهورت بارداری کبک را که در فاصله زمانی سال‌های ۱۹۹۸ و ۲۰۰۹ انجام شده بود و هشت هزار و ۷۰۲ زن ۱۵ تا ۴۵ ساله را بر می‌گرفت، بررسی کردند. تمامی این زنان به‌طور میانگین در هفته چهاردهم بارداری، یک سقط جنین را تجربه کرده بودند. این زنان با ۸۷ هزار و ۲۰ زنی که در گروه کنترل قرار داشتند، مقایسه شدند و بررسی نشان داد هزار و ۴۲۸ (۱۶٫۴ درصد زنان مورد مطالعه) زن که تجربه سقط جنین داشتند، در اوایل دوره بارداری آنتی‌بیوتیک مصرف کرده بودند. محققان متوجه شدند که مصرف برخی آنتی‌بیوتیک‌ها در اوایل دوره بارداری، خطر سقط جنین را به میزان دو برابر افزایش می‌دهد.

بر اساس نتایج این مطالعه، مصرف آنتی‌بیوتیک‌های ماکرولید - به استثنای اریتروماکسین - در اوایل بارداری و نیز مصرف آنتی‌بیوتیک‌های کینولون، تراسایکلین، سولفونامید، و مترونیدازول با افزایش خطر سقط جنین همراه بود، اما نیتروفورانتوین، آنتی‌بیوتیکی که به‌طور رایج برای پیشگیری و درمان عفونت‌های مجاری ادراری مصرف می‌شود، با افزایش خطر سقط جنین ارتباط نداشت. یافته‌های این مطالعه به تازگی در مجله Canadian Medical Association منتشر شده است.